# ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)
z 9. júna 2005 *

Vo veci C-287/02,

ktorej predmetom je žaloba o neplatnosť podľa článku 230 ES, podaná 9. augusta 2002,

**Španielske kráľovstvo,** v zastúpení: L. Fraguas Gadea, splnomocnená zástupkyňa, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobca,

proti

**Komisii Európskych spoločenstiev,** v zastúpení: M. Niejahr a S. Pardo Quintillán, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej,

* Jazyk konania: španielčina.

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory A. Rosas, sudcovia A. Borg Barthet, J.-P. Puissochet, S. von Bahr a J. Malenovský (spravodajca),

generálny advokát: F. G. Jacobs,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 20. januára 2005,

vyhlásil tento

## Rozsudok

1 Španielske kráľovstvo svojou žalobou navrhuje zrušenie rozhodnutia Komisie 2002/461/ES z 12. júna 2002 o schválení účtovnej závierky členských štátov pre výdavky financované zo záručnej sekcie Európskeho poľnohospodárskeho usmer-

ňovacieho a záručného fondu (EPUZF) v rozpočtovom roku 2001 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 160, s. 28, ďalej len „napadnuté rozhodnutie") v rozsahu, v akom sa týka tohto členského štátu.

## Právny rámec

2 Nariadenie Rady (ES) č. 1258/1999 zo 17. mája 1999 o financovaní Spoločnej poľnohospodárskej politiky (Ú. v. ES L 160, s. 103; Mim. vyd. 03/025, s. 414, ďalej len „základné nariadenie") v článku 1 ods. 2 písm. b) a článku 2 ods. 2 stanovuje, že záručná sekcia financuje intervencie zamerané na stabilizáciu poľnohospodárskych trhov vykonávané podľa pravidiel Spoločenstva v rámci spoločnej organizácie týchto trhov.

3 Podľa odôvodnenia č. 9 základného nariadenia:

„... by sa mali stanoviť dva druhy rozhodnutí — jedno týkajúce sa zúčtovania [schválenia účtovnej závierky — *neoficiálny preklad*] záručnej sekcie fondu a druhé, ktorým by sa určili následky, vrátane finančných opráv, ktoré sa majú vyvodiť z výsledkov kontrol dodržiavania pravidiel spoločenstva pri platbách výdavkov".

4 Pokiaľ ide o prvý druh rozhodnutí, ktoré sa týkajú schválenia účtovnej závierky, článok 7 ods. 3 základného nariadenia ukladá Komisii Európskych spoločenstiev povinnosť, aby do 30. apríla roka nasledujúceho po príslušnom rozpočtovom roku

schválila účtovnú závierku platobných agentúr na základe informácií uvedených v článku 6 ods. 1 písm. b) toho istého nariadenia. Podľa posledného uvedeného ustanovenia sú členské štáty povinné v pravidelných intervaloch posielať Komisii ročné účtovné závierky akreditovaných platobných agentúr týkajúce sa transakcií financovaných záručnou sekciou fondu spolu s informáciami potrebnými na ich schválenie, ako aj na osvedčenie celistvosti, presnosti a pravdivosti zasielaného účtovníctva.

5 Článok 7 ods. 3 druhý pododsek základného nariadenia okrem toho stanovuje, že rozhodnutie o schválení účtovnej závierky sa vzťahuje na celistvosť, presnosť a pravdivosť odovzdaného účtovníctva a nevzťahuje sa na prijatie následného rozhodnutia podľa odseku 4 toho istého článku.

6 Pokiaľ ide o druhý druh rozhodnutí, rozhodnutia o súlade, článok 7 ods. 4 prvý pododsek základného nariadenia stanovuje, že Komisia „rozhodne o vyčlenení [vylúčení — *neoficiálny preklad*] výdavkov z financovania prostriedkami spoločenstva... v prípade, že... zistí, že platba výdavkov nebola uskutočnená v súlade s predpismi spoločenstva."

7 Uvedený článok 7 ods. 4 vo svojom druhom a treťom pododseku taktiež určuje postup, ktorý sa má použiť pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia o zamietnutí financovania. Tento postup predpokladá, že výsledky kontrol Komisie, ako aj odpovede príslušného členského štátu sa písomne oznámia a obe strany následne vyvinú úsilie dosiahnuť dohodu o krokoch, ktoré sa majú vykonať. Ak sa dohoda nedosiahne, členský štát môže požiadať o začatie postupu, ktorého cieľom je sprostredkovanie jednotlivých stanovísk v lehote štyroch mesiacov.

8 Základné nariadenie na základe svojho článku 16 ods. 1 zrušuje a nahrádza nariadenie Rady (EHS) č. 729/70 z 21. apríla 1970 o financovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 94, s. 13). Odsek 2 toho istého článku spresňuje, že odkazy na zrušené nariadenie sa interpretujú ako odkazy na toto nariadenie a čítajú sa podľa korelačnej tabuľky stanovenej v prílohe I tohto nariadenia. Podľa článku 20 druhého odseku tohto nariadenia sa základné nariadenie uplatňuje na platby výdavkov uskutočňované od 1. januára 2000.

9 Nariadenie Komisie (ES) č. 1663/95 zo 7. júla 1995 stanovujúce podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (EHS) č. 729/70 týkajúceho sa postupu pri zúčtovaní výkazov záručnej sekcie EPUZF (Ú. v. ES L 158, s. 6; Mim. vyd. 03/018, s. 31), zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES) č. 2245/1999 z 22. októbra 1999 (Ú. v. ES L 273, s. 5; Mim. vyd. 03/026, s. 335, ďalej len „vykonávacie nariadenie"), vo svojom článku 4 uvádza, že na účely schválenia účtovnej závierky podľa článku 7 ods. 3 základného nariadenia členský štát zašle Komisii do 10. februára roku, ktorý nasleduje po konci príslušného rozpočtového roku, ročnú účtovnú závierku pre výdavky účtované záručnej sekcii fondu, správy všetkých oddelení alebo platobných agentúr, ako aj osvedčenia a správy certifikačného orgánu alebo certifikačných orgánov.

10 Článok 7 ods. 1 prvý pododsek vykonávacieho nariadenia uvádza, že rozhodnutie o schválení účtovnej závierky podľa článku 7 ods. 3 základného nariadenia určuje, bez toho, aby boli dotknuté rozhodnutia urobené následne v súlade s odsekom 4 tohto článku, čiastku výdavkov čerpaných v každom členskom štáte počas príslušného rozpočtového roku, ktoré majú byť uznané ako účtovateľné EPUZF-u, na základe odovzdaného účtovníctva, ako aj zníženia a pozastavenia výplaty záloh za rovnaký rozpočtový rok. Článok 7 ods. 1 druhý pododsek vykonávacieho nariadenia stanovuje:

„Čiastky, ktoré sú v dôsledku rozhodnutia o zúčtovaní podľa prvého pododseku vymáhateľné od každého členského štátu, alebo ktoré sú mu splatné, [ktoré majú byť

v dôsledku rozhodnutia o schválení účtovnej závierky podľa prvého odseku vrátené jednotlivými členskými štátmi alebo ktoré im majú byť vyplatené, — *neoficiálny preklad*] sa stanovia odpočítaním záloh zaplatených v súvislosti s príslušným finančným rokom [v priebehu príslušného rozpočtového roka — *neoficiálny preklad*] od výdavkov uznaných pre ten istý rok podľa prvého pododseku. Tieto čiastky budú odpočítané alebo pripočítané k zálohám splatným od druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom vstúpilo do účinnosti rozhodnutie o zúčtovaní [rozhodnutie o schválení účtovnej závierky — *neoficiálny preklad*]."

11 Podľa článku 7 ods. 2 vykonávacieho nariadenia „Komisia oznámi príslušnému členskému štátu výsledky svojich overovaní poskytnutých informácií spolu so všetkými zmenami a doplnkami, ktoré navrhuje, pred 31. marcom nasledujúcim po konci finančného roku [rozpočtového roku — *neoficiálny preklad*]".

12 Článok 8 ods. 1 vykonávacieho nariadenia znie takto:

„Ak, na základe vyšetrovania, Komisia dospeje k záveru že výdavok nebol realizovaný v súlade s pravidlami spoločenstva, tak oznámi dotknutému členskému štátu výsledky svojich kontrol a určí nápravné opatrenia, ktoré sa musia prijať s cieľom zabezpečiť v budúcnosti súlad.

Oznámenie sa vzťahuje [V oznámení sa uvedie odkaz na... — *neoficiálny preklad*] toto nariadenie. Členský štát musí odpovedať do dvoch mesiacov...

Po uplynutí lehoty určenej na odpoveď Komisia vyzve členský štát na bilaterálnu diskusiu a strany sa vynasnažia dospieť k dohode o opatreniach, ktoré sa musia prijať

a zhodnotení závažnosti porušenia a o finančnej strate pre spoločenstvo. Na základe tejto diskusie a po uplynutí termínu pre diskusiu stanovenom Komisiou, po konzultáciách s členskými štátmi s cieľom získania ďalších údajov alebo — ak členský štát neprijme pozvanie na stretnutie pred uplynutím termínu stanoveným Komisiou — tak po uplynutí termínu Komisia formálne oznámi svoje závery členskému štátu... Bez toho, aby tým bol dotknutý štvrtý pododsek tohto odseku, súčasťou takéhoto oznámenia bude vyhodnotenie všetkých výdavkov, ktoré Komisia zamýšľa vylúčiť na základe článku 7 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1258/1999.

Členské štáty musia informovať Komisiu čo možno najskôr o nápravných opatreniach prijatých s cieľom zabezpečiť súlad s pravidlami spoločenstva a dátum ich nadobudnutia účinnosti. Komisia prijme — tam kde to pripadá do úvahy — jedno alebo viacero rozhodnutí podľa článku 7 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1258/1999 s cieľom vylúčiť výdavky ovplyvnené nedodržaním pravidiel spoločenstva až do dátumu nadobudnutia účinnosti nápravných opatrení."

**Skutkový stav a konanie**

13 Po tom, čo Komisia prijala ročné účtovné závierky pre výdavky uskutočnené španielskymi platobnými agentúrami za rozpočtový rok 2001, oznámila výsledky svojich overení španielskym orgánom listom z 27. marca 2002. Aj keď Komisia spresnila, že tento list predstavoval oznámenie tak podľa článku 7 ods. 2, ako aj podľa článku 8 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, uviedla, že do 30. apríla 2002 navrhne schválenie účtovnej závierky viacerých platobných agentúr, vrátane platobnej agentúry Navarry. Komisia dodala, že naopak nenavrhne schválenie účtovnej

závierky platobných agentúr Fondo español de garantía agraria (FEGA), Castille-La Manche, Baléarov, La Rioja a Baskicka. V prílohe k tomuto listu bola pre každý prípad uvedená povaha overovaní a dodatočných informácií, ktoré boli vyžiadané pred návrhom na schválenie účtovnej závierky, ako aj výsledky overovaní vykonaných Komisiou.

14 Dňa 19. apríla 2002, počas stretnutia výboru „EPUZF-u" upraveného v článku 7 ods. 1 základného nariadenia, na ktorom sa zúčastnili španielske orgány, Komisia predložila súhrnnú správu obsahujúcu výsledky jej overovaní (ďalej len „súhrnná správa") a návrh rozhodnutia o schválení účtovnej závierky.

15 Listom z 22. apríla 2002 španielske orgány zaslali Komisii svoje pripomienky k tomuto návrhu rozhodnutia a k súhrnnej správe.

16 Listom z 25. apríla 2002 tie isté orgány zaslali Komisii svoje pripomienky k účtovníctvu platobnej agentúry Castille-La Manche, pričom sa opierali o dokument vypracovaný certifikačným orgánom 23. apríla 2002 ako odpoveď na návrh rozhodnutia Komisie (ďalej len „dokument týkajúci sa návrhu rozhodnutia"), ktorý sa týkal tak schvaľovania účtovnej závierky, ako aj prebiehajúceho konania o súlade. Španielske orgány tvrdili, že certifikačný orgán sa domnieval, že dostal dostatočné záruky o celistvosti, presnosti a pravdivosti účtovníctva. Domnievali sa, že oprava navrhnutá Komisiou nemala zahŕňať okrem iného kompenzačné náhrady, ale mala sa obmedziť na pomoc poskytovanú pre kultúru zavlažovanej kukurice. Za

týchto okolností uvedené orgány usúdili, že oprava mala byť stanovená na 17 855 eur, a nie na 1 831 526,08 eur.

17 Dňa 11. júna 2002 španielske orgány odovzdali dokumenty týkajúce sa účtovníctva platobnej agentúry Navarry.

18 Dňa 12. júna 2002 Komisia prijala napadnuté rozhodnutie. Týmto rozhodnutím, ktorého právnym základom je článok 7 ods. 3 základného nariadenia, schválila účtovnú závierku všetkých španielskych platobných agentúr s výnimkou výdavkov platobnej agentúry FEGA, ako aj platobnej agentúry Baskicka, pričom toto rozhodnutie zahŕňalo zmeny schválených účtovných závierok.

19 Španielske orgány neskôr pokračovali v zasielaní dokumentov Komisii a uvádzali tvrdenia týkajúce sa základných otázok v rámci postupu, ktorý predchádzal prijatiu rozhodnutia o súlade upraveného v článku 7 ods. 4 základného nariadenia.

20 Touto žalobou Španielske kráľovstvo navrhuje, aby Súdny dvor zrušil napadnuté rozhodnutie v rozsahu, v akom zahŕňa zmeny smerujúce k oprave chýb v účtovníctve platobných agentúr Castille-La Manche, Navarry a Baskicka (ďalej len „dotknuté platobné agentúry"). Okrem toho požaduje, aby Komisia bola zaviazaná na náhradu trov konania.

21 Komisia navrhuje, aby Súdny dvor zamietol žalobu a zaviazal Španielske kráľovstvo na náhradu trov konania.

## O žalobe

### *O prvom žalobnom dôvode založenom na porušení vykonávacieho nariadenia*

Tvrdenia účastníkov konania

22 Svojím prvým žalobným dôvodom španielska vláda tvrdí, že Komisia prijala napadnuté rozhodnutie bez dodržania kontradiktórneho postupu upraveného v článku 8 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. Komisia konkrétne porušila toto ustanovenie tým, že prijala spomínané rozhodnutie bez toho, aby vyčkala na odpoveď španielskych orgánov na oznámenie o návrhu rozhodnutia, bez toho, aby tieto orgány pozvala na dvojstranné stretnutie s cieľom posúdiť závažnosť vyčítaného porušenia a bez toho, aby im prípadne umožnila žiadať o začatie zmierovacieho konania. Táto vláda tvrdí, že tým, že sa takto postupovalo, bolo uvedeným orgánom znemožnené, v rozpore s právami na obranu, uviesť dôkazy a predložiť dokumenty potrebné na odôvodnenie vynaložených výdavkov.

23 Vo svojom vyjadrení k žalobe Komisia zdôrazňuje, že napadnuté rozhodnutie prijaté na základe článku 7 ods. 3 základného nariadenia sa vypracúva vo fáze schvaľovania účtovnej závierky a nie vo fáze rozhodnutia o súlade upraveného v odseku 4 toho

istého článku. Komisia dodáva, že článok 7 ods. 2 vykonávacieho nariadenia ukladá, aby pred prijatím rozhodnutia o schválení účtovnej závierky vopred príslušnému členskému štátu oznámila výsledky svojich overovaní a akúkoľvek zamýšľanú zmenu.

24 Komisia tvrdí, že v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora týkajúcou sa rozhodnutí Komisie o znížení mesačných záloh vyplácaných členským štátom v rámci výdavkov financovaných EPUZF-om existuje všeobecné pravidlo, podľa ktorého Komisia nie je oprávnená pri riadení spoločnej poľnohospodárskej politiky vyplatiť prostriedky, ktoré nezodpovedajú predpisom upravujúcim spoločnú organizáciu príslušného trhu (rozsudky zo 17. októbra 1991, Nemecko/Komisia, C-342/89, Zb. s. I-5031, bod 14, a Taliansko/Komisia, C-346/89, Zb. s. I-5057, bod 14). Komisia má teda právomoc upraviť účtovníctvo platobných agentúr pred jeho schválením tak, že v ňom vykoná zmeny, ktoré sú potrebné, pokiaľ zistí, že určité výdavky boli vynaložené bez dodržania takých predpisov.

25 Komisia sa domnieva, že napadnuté rozhodnutie má čisto provizórny charakter v tom zmysle, že stanovenie nesúladu uvedených výdavkov s predpismi Spoločenstva a konečné zamietnutie financovania Spoločenstvom závisia na prijatí rozhodnutia o súlade, ktoré pri začatí kontradiktórneho konania upraveného v článku 7 ods. 4 základného nariadenia a vykonávacieho nariadenia prípadne potvrdzuje už vykonané účtovné úpravy. Nakoniec Komisia popiera tvrdenie španielskej vlády, že boli porušené práva Španielskeho kráľovstva na obranu.

26 Vo svojej replike španielska vláda tvrdí jednak to, že vo svojom liste z 27. marca 2002 Komisia nespomína žiadnu finančnú opravu, ktorá sa má vykonať v etape schvaľovania účtovnej závierky dotknutých platobných agentúr, jednak to, že suma

výdavkov, ktoré majú byť vylúčené z financovania, bola vypočítaná len v súhrnnej správe a v návrhu rozhodnutia Komisie, ktoré sa prejednávali 19. apríla 2002 na stretnutí výboru EPUZF-u. Španielska vláda taktiež uvádza, že súhrnná správa neexistuje v španielčine.

27 Španielska vláda okrem toho tvrdí, že napriek judikatúre, na ktorú sa odvoláva Komisia, nemali byť finančné opravy vykonané v rámci schvaľovania účtovnej závierky. Po prvé výdavky vynaložené bez dodržania pravidiel spoločnej organizácie uvedeného trhu sú nižšie, ako je prah materiálnej chyby definovaný Komisiou. Po druhé podľa certifikačných orgánov boli dosiahnuté dostatočné záruky, pokiaľ ide o celistvosť, presnosť a pravdivosť účtovníctva. Po tretie uvedená judikatúra sa týkala rozhodnutí Komisie o znížení mesačných záloh, ktoré majú iný právny základ ako napadnuté rozhodnutie. Po štvrté sa táto vláda ohradzuje proti tomu, aby rozhodnutie o schválení účtovnej závierky, ktoré sa neobmedzuje len na uplatnenie „účtovných úprav" a ktoré nebolo prijaté v súlade s formálnymi postupmi upravenými na ten účel, bolo presadzované jednostranne, aj keď sa už začalo konanie pre schválenie súladu. Nakoniec španielska vláda hodnotí finančné opravy vykonané v účtovníctve dotknutých platobných agentúr pred skončením konania pre schválenie súladu ako „predčasné", a to tým skôr, že v prípade platobnej agentúry Baskicka sa týmto rozhodnutím nevykonalo schválenie účtovnej závierky.

28 Vo svojej duplike Komisia odmieta predčasnosť úprav vykonaných v účtovníctve dotknutých platobných agentúr. Dostupné informácie umožňujú vyvodiť všeobecné závery o celistvosti, presnosti a pravdivosti odovzdaného účtovníctva, na základe ktorých mali byť v ňom uvedené výdavky buď schválené alebo odmietnuté, pokiaľ neboli vynaložené v súlade s predpismi Spoločenstva.

29 Okrem toho sa Komisia domnieva, že pripomienky uvedené v replike španielskej vlády, týkajúce sa listu z 27. marca 2002, ktorým Komisia oznámila zmeny, ktoré sa rozhodla urobiť v odovzdanom účtovníctve, predstavujú nový žalobný dôvod, ktorý musí byť vyhlásený za neprípustný. Komisia subsidiárne navrhuje, aby tento žalobný dôvod bol zamietnutý ako nedôvodný.

30 Nakoniec Komisia tvrdí, že v prejednávanej veci je spochybnená jej možnosť vykonať úpravy v ročných účtovných závierkach platobných agentúr pre nenáležité výdavky, ktoré vyjadrujú problémy kvality účtovníctva a okrem toho aj problémy súladu s platnou právnou úpravou Spoločenstva. Uznanie tejto možnosti je v každom prípade podstatné preto, aby postup schvaľovania ročných účtovných závierok z veľkej časti nestratil svoj zmysel.

Posúdenie Súdnym dvorom

31 Na úvod je potrebné preskúmať, či Komisia má právomoc vykonať finančné opravy vo výročných správach platobných agentúr už v štádiu svojho rozhodnutia o schválení účtovnej závierky.

32 Článok 7 ods. 3 základného nariadenia predovšetkým stanovuje, že takéto rozhodnutie, ktoré sa vzťahuje na celistvosť, presnosť a pravdivosť odovzdaného účtovníctva, sa nedotýka prijatia následného rozhodnutia podľa odseku 4 rovnakého článku a výdavkov vylúčených z financovania Spoločenstvom, pokiaľ neboli vynaložené v súlade s pravidlami Spoločenstva. Článok 7 ods. 1 vykonávacieho nariadenia opakuje tento bod a spresňuje, že čiastky, ktoré majú byť v dôsledku vyššie uvedeného rozhodnutia vrátené jednotlivými členskými štátmi, sa stanovia

odpočítaním záloh zaplatených v priebehu príslušného rozpočtového roka od výdavkov uznaných pre ten istý rok. Z toho vyplýva, že počas prijímania rozhodnutia o schválení účtovnej závierky Komisia môže vyvodiť dôsledky z nedostatkov zistených v kvalite odovzdaného účtovníctva, a to nezávisle od rozhodnutia o súlade upraveného v odseku 4 uvedeného článku 7.

33 Na základe článku 7 ods. 2 vykonávacieho nariadenia ďalej môžu byť zmeny založené na overovaniach ročných účtovných závierok navrhnuté pred schválením pod podmienkou, že návrhy sú oznámené príslušnému členskému štátu pred 31. marcom roka nasledujúceho po skončení posudzovaného rozpočtového roka. V tejto súvislosti z listu z 27. marca 2002 a jeho prílohy vyplýva, že navrhované opravy týkajúce sa ročných účtovných závierok platobných agentúr Castille-La Manche a Baskicka boli Španielskemu kráľovstvu oznámené.

34 Z judikatúry Súdneho dvora nakoniec vyplýva, že Komisia nemá pri riadení spoločnej poľnohospodárskej politiky právo použiť prostriedky, ktoré nezodpovedajú predpisom upravujúcim spoločnú organizáciu uvedených trhov a že toto pravidlo má všeobecnú platnosť (rozsudky Nemecko/Komisia, už citovaný, body 14 a 15, ako aj Taliansko/Komisia, už citovaný, body 14 a 15).

35 Z vyššie uvedeného vyplýva, že ak Komisia zistí, že účtovníctvo platobných agentúr zahŕňa výdavky vynaložené v rozpore s predpismi Spoločenstva, ktoré upravujú spoločnú organizáciu príslušného trhu, má právomoc vyvodiť z toho všetky dôsledky, a teda vykonať finančné opravy v ročných účtovných závierkach platobných agentúr už v štádiu svojho rozhodnutia týkajúceho sa schválenia účtovnej závierky na základe článku 7 ods. 3 základného nariadenia.

36 Keďže medzi právomoci Komisie patrí vykonanie takých opráv v rámci rozhodnutia o schvaľovaní účtovnej závierky, je potrebné overiť, či v prejednávanej veci boli dodržané práva Španielskeho kráľovstva na obranu, čo španielska vláda výslovne spochybňuje.

37 Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že dodržiavanie práv na obranu v každom konaní začatom proti nejakej osobe, ktoré môže viesť k aktu spôsobujúcemu ujmu, predstavuje základnú zásadu práva Spoločenstva, ktorá musí byť zaručená aj vtedy, ak neexistuje žiadna právna úprava tohto konania. Táto zásada vyžaduje, aby sa adresátom rozhodnutí, ktoré významne ovplyvňujú ich záujmy, umožnilo užitočne oznámiť svoje stanovisko (pozri najmä rozsudky z 24. októbra 1996, Komisia/Lisrestal a i., C-32/95 P, Zb. s. I-5373, bod 21, a z 21. septembra 2000, Mediocurso/Komisia, C-462/98 P, Zb. s. I-7183, bod 36).

38 Možnosť poskytnutá španielskym orgánom uviesť svoje stanovisko k návrhom na schválenie účtovnej závierky, tak v priebehu výmeny listov, ktorá prebehla medzi týmito orgánmi a Komisiou, ako aj počas stretnutia výboru EPUZF-u, ktoré sa konalo 19. apríla 2002, ktoré predchádzali prijatiu napadnutého rozhodnutia, spĺňa v prejednávanej veci požiadavky zásady dodržiavania práv na obranu.

39 Pokiaľ ide o tvrdenia španielskej vlády, že Komisia mala zvolať dvojstranné stretnutie, prípadne umožniť Španielskemu kráľovstvu požadovať začatie zmierovacieho konania, tieto tvrdenia musia byť zamietnuté. Konanie upravené v článku 8 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, ktorého cieľom je konečné stanovenie opráv, ktoré

sa majú vykonať, totiž v čase, keď tento členský štát podal svoju žalobu, nebolo skončené. Tieto tvrdenia sú preto vo vzťahu k zákonnosti napadnutého rozhodnutia bezpredmetné.

40 Pokiaľ ide o pripomienky, ktoré španielska vláda predložila vo svojej replike a ktoré sa týkali údajného opomenutia Komisiou oznámiť, v jej liste z 27. marca 2002, finančné opravy navrhované v rámci schvaľovania účtovnej závierky, je potrebné zdôrazniť, že žaloba obsahuje hlavný žalobný dôvod, založený na porušení vykonávacieho nariadenia, spočívajúci v tvrdení, že komplexné kontradiktórne konanie upravené v jeho článku 8 ods. 1 nebolo vykonané. Uvedené pripomienky, ktoré sa vôbec netýkajú tohto kontradiktórneho konania, teda nesúvisia s uvedeným žalobným dôvodom, a preto musia byť považované za nový žalobný dôvod uvedený po prvýkrát v štádiu repliky.

41 V prejednávanej veci sa však v priebehu konania neobjavila žiadna nová skutočnosť, ktorá by odôvodnila oneskorené uvedenie takéhoto žalobného dôvodu španielskou vládou, aj keď mala príležitosť uviesť ho v pôvodnej žalobe. Tento žalobný dôvod preto musí byť vyhlásený za neprípustný na základe článku 42 ods. 2 prvého pododseku Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. To isté platí, pokiaľ ide o žalobný dôvod založený na neexistencii verzie súhrnnej správy v španielčine, keďže tento žalobný dôvod bol po prvýkrát uvedený takisto v štádiu repliky.

42 Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné zamietnuť prvý žalobný dôvod.

*O druhom žalobnom dôvode uvedenom subsidiárne a založenom na chybnom určení sumy, ktorá má byť vrátená, stanovenej v prílohe I napadnutého rozhodnutia*

43 Španielska vláda tvrdí, pre prípad, žeby Súdny dvor nepotvrdil nedodržanie postupu týkajúceho sa finančnej opravy uplatnenej na účtovníctvo dotknutých platobných agentúr, že pokiaľ ide o účtovníctvo platobnej agentúry Castille-La Manche, finančná oprava uvedená v prílohe I napadnutého rozhodnutia je chybná tak čo sa týka jej podstaty, ako aj jej výšky.

O prvej časti druhého žalobného dôvodu, týkajúcej sa odôvodnenosti finančnej opravy vykonanej v účtovníctve platobnej agentúry Castille-La Manche

— Tvrdenia účastníkov konania

44 Španielska vláda sa pri spochybnení odôvodnenosti finančnej opravy opiera o vyjadrenia certifikačného orgánu v dokumente týkajúcom sa návrhu rozhodnutia. Tvrdí, že v tomto dokumente certifikačný orgán konštatoval, že jediné zásadné

vyjadrenie, ktoré malo byť ihneď preskúmané vysoko postavenými zodpovednými pracovníkmi platobnej agentúry, uvedené v jeho správe o kontrole pre osvedčenie účtovníctva za rozpočtový rok EPUZF 2001 (ďalej len „správa o osvedčení"), týkajúce sa nedostatku spolupráce medzi riadiacim strediskom a informatickým oddelením, poukazuje na finančnú chybu spôsobenú nesprávnym uplatnením koeficientu penalizácie za neobrábanie zavlažovanej kukurice. Certifikačný orgán sa domnieval, že jednak ide o chybu, ktorá nebola zistená v priebehu minulých rokov a ktorá ovplyvňuje len jednu z viacerých rozpočtových položiek zoskupených pod názvom „plodiny pestované na ornej pôde", jednak, že táto chyba je systematická, čo umožňuje určiť mechanizmus jej vzniku, a teda presne posúdiť jej dôsledky.

45 Okrem toho španielska vláda tvrdí, pričom sa opiera o usmernenie č. 8 Komisie, prebrané do dokumentu VI/5331/98 nazvaného „Usmernenia pre kontrolu osvedčovania účtovníctva platobných agentúr EPUZF-u", ktoré sa týka stanovenia vzoriek a hodnotenia chýb vnútroštátnymi certifikačnými orgánmi, že nie je namieste uplatniť finančnú opravu, aspoň nie v štádiu účtovnej uzávierky, pretože výsledok zovšeobecnenia celkových chýb odhalených pri kontrole referenčného účtovníctva by dosiahol sumu 7 725 640,85 eur, ktorá je pod prahom materiálnej chyby, odhadovanej na 1 % celkových výdavkov. Certifikačný orgán preto mohol dôjsť k záveru o celistvosti, presnosti a pravdivosti účtovníctva odovzdaného platobnou agentúrou Castille-La Manche za rozpočtový rok 2001.

46 Vo svojich vyjadreniach Komisia vysvetľuje dôvody, pre ktoré jej oddelenia došli k záveru, že účtovníctvo platobnej agentúry nemalo byť schválené bez predchádzajúcej úpravy. V tejto súvislosti sa Komisia opiera predovšetkým o správu o osvedčení. Rovnako ako certifikačný orgán porovnávala informácie obsiahnuté v tejto správe s informáciami nachádzajúcimi sa v správe tohto orgánu, ktorá obsahuje závery kontroly účtovníctva za predchádzajúci rozpočtový rok.

47 Komisia uvádza, že správa o osvedčení, ako ju cituje, obsahuje, medzi „Pripomienkami neopravenými ako celok v tomto rozpočtovom roku", jednu zásadnú pripomienku týkajúcu sa sektora plodín pestovaných na ornej pôde. Táto pripomienka sa týka koordinácie medzi riadiacim strediskom a oddelením informatiky s cieľom zmeniť informatické programy pre riadenie pomoci.

48 Komisia dodáva, že podľa certifikačného orgánu sa táto zásadná pripomienka vzťahuje na pripomienky týkajúce sa dvoch druhov chýb v účtovníctve predchádzajúceho účtovného roku, ktoré sa nachádzajú v správe tohto orgánu. Prvá je chyba informatická, ktorá zapríčinila vyplatenie chybných čiastok, pokiaľ ide o pomoc príjemcom príspevku poskytovaného na výrobu tvrdej pšenice v osobitných zónach. Druhá chyba, ktorá zostala nevysvetlená, je spojená s počítačovým systémom odhaľovania chýb výmeny informácií týkajúcich sa dodržiavania povinnosti minimálnej plochy pre pozemky vyhlásené za vyňaté z obrábania. Táto ostatná chyba viedla k vyplateniu vyšších čiastok, ako mali byť vyplatené.

49 Podľa správy o osvedčení, ako ju cituje Komisia, existencia podobných nedostatkov v účtovníctve za rozpočtový rok 2001 naznačila, že chyby nachádzajúce sa v účtovníctve za prechádzajúci rozpočtový rok neboli opravené pred vykonaním neskorších účtovných závierok. Komisia sa domnieva, že z uvedenej správy vyplýva, že chyby sú náhodné. Uvádza chyby týkajúce sa tvrdej pšenice a ťažkosti týkajúce sa prehodnotenia premenných, ktoré sa majú zohľadniť pri výpočte pomoci na plochu, pričom také prehodnotenie je nevyhnutné z dôvodu opakovania chýb v počítačových programoch.

50 Komisia predovšetkým uvádza, že nesprávne vykonanie zníženia plochy pôdy vyňatej z obrábania týkajúce sa zavlažovanej kukurice viedlo k vyplateniu chybných čiastok za rozpočtový rok 2001. Komisia taktiež na základe správy o osvedčení tvrdí, že výsledky inšpekcií neboli správne zaznamenané do počítačového systému a že tento systém nezistil neprítomnosť zaznamenania týchto výsledkov.

— Posúdenie Súdnym dvorom

51 Podľa článku 7 ods. 1 vykonávacieho nariadenia rozhodnutie o schválení účtovnej závierky stanovuje sumu ročných výdavkov vynaložených v každom členskom štáte v priebehu príslušného rozpočtového roka, ktorá musí byť uznaná zo strany EPUZF-u. Z toho vyplýva, že Komisia nevyhnutne vykoná posúdenie tých súm, ktoré nie sú uznané.

52 Okrem toho podľa ustálenej judikatúry základné nariadenie dovoľuje Komisii, aby pripísala na účet EPUZF-u len sumy vyplatené v súlade so stanovenými pravidlami v jednotlivých sektoroch poľnohospodárskych výrobkov (pozri najmä rozsudky z 25. februára 1988, Holandsko/Komisia, 327/85, Zb. s. 1065, bod 24; z 8. januára 1992, Taliansko/Komisia, C-197/90, Zb. s. I-1, bod 38, a z 24. januára 2002, Francúzsko/Komisia, C-118/99, Zb. s. I-747, bod 38) a zaväzuje Komisiu, aby odmietla financovanie výdavkov, ak zistí existenciu nezrovnalostí (rozsudok z 9. januára 2003, Grécko/Komisia, C-157/00, Zb. s. I-153, bod 44).

53 Z ustálenej judikatúry rovnako vyplýva, že povinnosťou Komisie pri preukazovaní existencie porušenia pravidiel spoločnej organizácie poľnohospodárskych trhov nie je dokázať vyčerpávajúcim spôsobom nedostatočné kontroly vykonané vnútroštátnymi orgánmi alebo nesprávnosť nimi odovzdaných údajov, ale predložiť dôkaz o vážnych a odôvodnených pochybnostiach, ktoré Komisia má vo vzťahu k týmto kontrolám alebo údajom. Toto zmiernenie dôkazného bremena pre Komisiu sa vysvetľuje skutočnosťou, že je to členský štát, ktorý má najlepšie postavenie pre získanie a kontrolu údajov potrebných na schválenie účtovnej závierky EPUZF-u a ktorému v dôsledku toho prislúcha predloženie čo najpodrobnejšieho a najúplnejšieho dôkazu o existencii svojich kontrol a údajov, prípadne o nepresnosti tvrdení Komisie (pozri rozsudky zo 6. marca 2001, Holandsko/Komisia, C-278/98, Zb. s. I-1501, body 39 až 41; Grécko/Komisia, už citovaný, body 15 až 17, a zo 4. marca 2004, Nemecko/Komisia, C-344/01, Zb. s. I-2081, bod 58).

54 Súdny dvor okrem toho opakovane rozhodol, že príslušný členský štát nemôže vyvracať zistenia Komisie bez toho, aby podoprel svoje vlastné tvrdenia dôkazmi o existencii spoľahlivého a funkčného systému kontroly (rozsudok Grécko/Komisia, už citovaný, bod 18).

55 V prejednávanej veci Komisia vo svojich vyjadreniach uviedla významné dôkazy o pochybnostiach, ktoré má vo vzťahu k spoľahlivosti kontrol vykonaných roku 2001 španielskymi orgánmi. Komisia najskôr tvrdí, že chyby spôsobené v priebehu rozpočtového roka 2000 neboli v nasledujúcom roku opravené, vrátane chýb spôsobených počítačovými programami, ktoré viedli k vyplateniu chybných čiastok, čo sa týka tvrdej pšenice a minimálnej plochy vyhlásenej za vyňatú z obrábania. Komisia ďalej na základe správy o osvedčení zdôrazňuje, jednak že nesprávne uplatnenie zníženia plochy zavlažovanej kukurice vyňatej z obrábania viedlo k vyplateniu chybných čiastok za rozpočtový rok 2001, pričom rozdiely sa objavili

počas kontroly záznamov, jednak že sa nevykonali kontroly určené na zabezpečenie zaznamenania výsledkov inšpekcie. Nakoniec podľa výťahov zo správy o osvedčení pripojenej k vyjadreniu Komisie k žalobe, tieto kontroly chýbajú v rôznych oblastiach sektoru plodín pestovaných na ornej pôde.

56 Španielska vláda teda nepredložila dôkaz o existencii svojich kontrol ani o nepresnosti tvrdení Komisie. Okrem toho sa nepreukázalo, že poruchy zaznamenané v systéme kontroly rozpočtového roka 2000 boli opravené s cieľom dosiahnuť spoľahlivosť tohto systému pre rozpočtový rok 2001. Jednoduché tvrdenie, že chyba sa týka len rozpočtovej položky zodpovedajúcej zavlažovanej kukurici vôbec nespĺňa požiadavky unesenia dôkazného bremena príslušného členského štátu, ako boli vymedzené judikatúrou uvedenou v bode 54 tohto rozsudku.

57 Okrem toho nemožno prijať tvrdenie, že výsledok zovšeobecnenia celkových zistených chýb sa nachádza pod prahom materiálnej chyby stanovenej usmernením č. 8 Komisie. Toto usmernenie sa totiž vzťahuje na výber vzoriek a hodnotenie chýb vnútroštátnymi certifikačnými orgánmi. Nemôže tvoriť prekážku právomoci Komisie vykonať zmeny v účtovných závierkach v štádiu rozhodovania o ich schvaľovaní.

58 Z vyššie uvedeného vyplýva, že tvrdenia Komisie môžu spôsobiť vážne a odôvodnené pochybnosti o výsledkoch kontrol vykonaných španielskymi orgánmi, ktoré účinne nevyvrátili tieto tvrdenia. Z toho vyplýva, že Komisia odôvodnene konštatovala porušenie pravidiel Spoločenstva týkajúcich sa výdavkov EPUZF-u a, s výhradou

otázky posúdenia sumy výdavkov vynaložených nenáležitým spôsobom, odôvodnene vykonala finančnú opravu.

59 Je teda potrebné zamietnuť prvú časť druhého žalobného dôvodu uvádzaného Španielskym kráľovstvom na podporu svojej žaloby.

O druhej časti druhého žalobného dôvodu, ktorá sa týka výpočtu finančnej opravy vykonanej v účtovníctve platobnej agentúry Castille-La Manche

— Tvrdenia účastníkov konania

60 Po prvé španielska vláda tvrdí, že finančná oprava sa musí vzťahovať len na položku plodiny pestované na ornej pôde, v ktorej vznikla chyba z dôvodu nedostatočnej koordinácie medzi oddeleniami, teda položkou zodpovedajúcou neobrábaniu pôdy pre zavlažovanú kukuricu, na ktorej sa zakladá návrh opravy Komisie.

61 Komisia odpovedá, že z dôvodu náhodného charakteru vzorky môže problém koordinácie medzi službami spôsobiť rôzne druhy chýb. Certifikačný orgán teda tým, že odhalil spojenie medzi chybami zistenými za rozpočtové roky 2000 a 2001, potvrdil, že problém koordinácie sa netýka výlučne zavlažovanej kukurice, ale aj tvrdej pšenice a minimálnej plochy vyhlásenej za vyňatú z obrábania.

62 Po druhé španielska vláda tvrdí, že aj keby sa vzala do úvahy, tak ako to robí Komisia, najpravdepodobnejšia hodnota zovšeobecnenia náhodných chýb týkajúcich sa pomoci plodinám pestovaným na ornej pôde, táto suma by sa rovnala 1 380 043,53 eur, pretože zovšeobecnenie vykonané Komisiou zahŕňa položku zodpovedajúcu kompenzačným náhradám, ktoré nie sú súčasťou pomoci plodinám pestovaným na ornej pôde.

63 Komisia spresňuje, keď používa vo svojej duplike znenie svojho oznámenia z 10. decembra 2002, ktoré je k nej pripojené a podľa ktorého: „položka kompenzačné náhrady skutočne nemohla byť vzatá do úvahy pri zovšeobecnení" a „toto tvrdenie sa zohľadní pri konečnej oprave", že to podľa jej názoru dokazuje predbežnosť úprav účtovníctva v napadnutom rozhodnutí. Komisia sa okrem toho domnieva, že dôkazné bremeno nemôže byť v rámci konania o schvaľovaní účtovnej závierky nadradené bremenu, ktoré sa vyžaduje v rámci konania smerujúceho k prijatiu rozhodnutia o súlade, určujúceho s konečnou platnosťou prípadné finančné opravy, ktoré sa majú uplatniť.

— Posúdenie Súdnym dvorom

64 Pokiaľ ide o dôkazné bremeno, zásady stanovené judikatúrou Súdneho dvora boli pripomenuté v bodoch 53 a 54 tohto rozsudku. Konkrétnejšie, v prípade, keď Komisia vykonala hodnotenie na základe výsledkov kontrol vykonaných pre výpočet sumy výdavkov pravidelne vynakladaných EPUZF-om, Súdny dvor potvrdil také hodnotenie v prípade, ak členský štát nepredložil žiadny dôkaz, ktorý by preukazoval, že Komisia sa opierala o nepresné skutočnosti, a ak nedokázal ani to,

že zistené nezrovnalosti neovplyvňujú rozpočet Spoločenstva alebo ho ovplyvňujú oveľa menej, ako to vyplýva z odhadov Komisie (rozsudok z 21. marca 2002, Španielsko/Komisia, C-130/99, Zb. s. I-3005, body 90 a 91).

65 V tejto súvislosti jednoduché tvrdenie, že chyba, ktorej sa dopustili španielske orgány, ovplyvňuje len zavlažovanú kukuricu, ktoré nie je podporené žiadnym dôkazom o existencii spoľahlivého a funkčného systému kontroly, vôbec nevyvracia hodnotenie vykonané Komisiou.

66 Na druhej strane je potrebné konštatovať, že Komisia podľa svojich vlastných slov, zopakovaných v jej duplike a vysvetlených v bode 63 tohto rozsudku, uviedla, že nesprávne zahrnula položku kompenzačných náhrad do vlastného zovšeobecnenia. Je preto nutné uznať, ako to uvádza generálny advokát v bode 56 svojich návrhov, že Komisia nesprávne zahrnula uvedené kompenzačné náhrady do hodnotenia úhrnu chýb.

67 Okrem toho existujú objektívne skutočnosti, ktoré potvrdzujú existenciu tejto chyby. Zo zoznamu najpravdepodobnejšej hodnoty chýb zovšeobecnených platobnou agentúrou Castille-La Manche, ktorý sa nachádza vo výťahoch zo správy o osvedčení pripojených k vyjadreniu Komisie k žalobe, vyplýva, že vyrovnávacie náhrady sú obsiahnuté vo vykonanej finančnej oprave.

68 Z vyššie uvedeného vyplýva, že napadnuté rozhodnutie je postihnuté nezákonnosťou v rozsahu, v akom sa vzťahuje na vrátenie súm, ktoré Španielske kráľovstvo nie je povinné vrátiť záručnej sekcii EPUZF-u.

69 Keďže Španielske kráľovstvo navrhlo zrušenie čiastky kompenzačných náhrad zahrnutých vo finančnej oprave vykonanej v účtovníctve spomínanej platobnej agentúry, Súdny dvor je príslušný rozhodnúť o týchto návrhoch.

70 Napriek skutočnosti, že Komisia vyjadrila zámer zohľadniť spôsobenú chybu pri stanovení konečnej opravy v rozhodnutí o súlade na základe článku 7 ods. 4 základného nariadenia, Súdny dvor je povinný vyvodiť všetky dôsledky z tejto nezákonnosti už v štádiu svojho prieskumu napadnutého rozhodnutia.

71 Ponúka sa preto otázka, či je potrebné zrušiť celú finančnú opravu vykonanú napadnutým rozhodnutím v účtovníctve platobnej agentúry Castille-La Manche, alebo či sa môže rozhodnúť o čiastočnom zrušení tejto opravy.

72 Keďže španielska vláda subsidiárne požaduje odpočítanie súm kompenzačných náhrad, treba na to hľadieť tak, že požaduje čiastočné zrušenie finančných opráv vykonaných v spomínanom účtovníctve len v rozsahu týchto náhrad.

73 Súd Spoločenstva nemá právomoc rozhodnúť o úplnom zrušení rozhodnutia, pokiaľ žalobca navrhol len jeho čiastočné zrušenie. Nie je však odôvodnené zrušiť napadnuté rozhodnutie čiastočne v prípade nerozlučiteľnosti jeho ustanovení.

74 Je teda potrebné preskúmať, či môže byť suma kompenzačných náhrad oddelená od účtovníctva týkajúceho sa plodín pestovaných na ornej pôde, čo by umožnilo vykonať jeho opravu len vo vzťahu k tejto sume.

75 V tejto súvislosti zoznam najpravdepodobnejšej hodnoty chýb zovšeobecnených certifikačným orgánom, ktorý je obsiahnutý vo výťahoch zo správy o osvedčení pripojených k vyjadreniu Komisie k žalobe, umožňuje zistiť z odhadovaných údajov chybu Komisie a osobitne určiť sumy týkajúce sa oboch prvkov opravy. Je teda možné obmedziť finančnú opravu len na sumu skutočne patriacu do sektora plodín pestovaných na ornej pôde.

76 Z toho, že suma kompenzačných náhrad je oddeliteľná, teda vyplýva, že je možné rozhodnúť o čiastočnom zrušení finančnej opravy vykonanej napadnutým roz-

hodnutím v účtovníctve platobnej agentúry Castille-La Manche bez toho, aby bolo potrebné zrušiť celú túto opravu.

77 Zo všetkého vyššie uvedeného vyplýva, že je namieste jednak zrušiť napadnuté rozhodnutie v rozsahu, v akom jeho príloha I zahŕňa do sumy, ktorá má byť vrátená Španielskym kráľovstvom, finančnú opravu účtovníctva platobnej agentúry Castille-La Manche zodpovedajúcu sume kompenzačných náhrad, jednak zamietnuť žalobu vo zvyšnej časti.

## O trovách

78 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Podľa odseku 3 prvého pododseku rovnakého článku však môže Súdny dvor rozhodnúť tak, že každý z účastníkov konania znáša svoje vlastné trovy konania, ak účastníci konania nemajú úspech v jednej časti alebo vo viacerých častiach predmetu konania. Keďže Španielske kráľovstvo nemalo úspech vo svojich dôvodoch v rámci prvého žalobného dôvodu a Komisia nemala čiastočne úspech vo svojich dôvodoch v rámci druhého žalobného dôvodu, je opodstatnené rozhodnúť, že každý z účastníkov znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Rozhodnutie Komisie 2002/461/ES z 12. júna 2002 o schválení účtovnej závierky členských štátov pre výdavky financované zo záručnej sekcie Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EPUZF) v rozpočtovom roku 2001, sa zrušuje v rozsahu, v akom vo svojej prílohe I zahŕňa v sume, ktorú je povinné vrátiť Španielske kráľovstvo, finančnú opravu účtovníctva platobnej agentúry Castille-La Manche zodpovedajúcu sume kompenzačných náhrad.**

2. **Žaloba sa vo zvyšnej časti zamieta.**

3. **Španielske kráľovstvo a Komisia Európskych spoločenstiev znášajú svoje vlastné trovy konania.**

Podpisy